

tullianus, scribit. Demumque totidem fere verbis repetitum est a Simeone, quem Græci *Paraphrasten* vocant. Addam præterea Eucherium prius

fidem derogare) circa medium seculi iv. Liberio Pontifice sedente absolutum fuisse non dubitant. Ex eo Cuspinianus Cofs. desumpsit quos Commentario suo in Aurelii Cassiodori fastos inseruit: ait enim ad an. Urb. cond. 781., Oblatum est „ mihi per vetus opusculum „ anonymi authoris, quo Pontifices Maximi sub quibus „ Consulibus fuerint enumerantur. In eo ita scribitur. „ Imperante Tiberio Cæsare „ re passus est Dominus noster &c. „ Eundem Catalogum habuit in antiquis membranis Nicolaus Fabricius Peireskii Dominus, & Senator Aquensis, qui Parisiis die 29. Novembris anni 1620. Romam scribens Hieronymo Aleandro juniore, ait Schilderum sibi eum Catalogum summis ad Præsidentem Attrebatensem pertinentem, ea conditione ut ad alienas manus non veniret, & postquam illum examinasset ac descripsisset tuto transmitteret. Addit Peireskii in unico illo MS. ab annis circiter octingentis exarato contineri tria alia opuscula chronologica, quæ, quemadmodum & Catalogum illum pluribus lau-

dibus effert, asserens autographum seculo Constantiniano videri compositum, pollicensque Aleandro se exemplar exactissimum quamprimum misurum. Post aliquot annos idem numero MS. in Ægidii Bucherii manus pervenit. Is enim cap. 14. de doctrin. temp. ait, se cum mense Octobri an. 1632. Antuerpiam venisset, Bollandum quosdam sibi Henberti Rosveidi schedas obtulisse, exscriptas e vetustissima membrana, quam D. Joannes Brennenensis Regius olim in Senatu Luxemburgensi Secretarius & Auctuarius diu penes se habuerat, & tandem D. Assonvillio Regi Catholico a privatis Bruxellæ consiliis dono dederat. Ea igitur quatuor opuscula chronologica ex vetustissima quam modo memoravimus membrana descripta, eodem tempore, iisdem Consulibus, ab eodemque collectore exarata Bucherius anno 1634. Antuerpiæ typis mandavit, monuitque laudatum Pontificum Romanorum Catalogum reliquorum fontem videri. Continetur autem in primo opusculo fragmentum fastorum Consularium ab anno Christi 205. ad

prius in Lerina Insula Monachum, deinceps Episcopum Lugdunensem, qui eadem ætate qua S. Augustinus vixit, non minus celebrem eloquentia, quam

ad annum 354. quo Consulibus erant Constantius Augustus VII. & Constantius Gallus Cæsar III. Alterum inscriptum: *Ex temporibus Gallieni, quis, quantum temporis Præfecturam Urbis administraverit*, exhibet Præfectos Urbi ab anno 254. ad eundem annum 354. in quo his desinit verbis: *Constantino VII. & Constantio III. Vicarius Orphitus Præfectus Urbis*. In tertio demum legitur Calendarium Valentino cuidam Constantio imperante dicatum, quem ultimum Imperatorem recenset, & non *Divum* ut ceteros omnes, sed *Dominum* appellat; signum manifestissimum quod auctor vivente adhuc Constantio scripserit, idemque ille sit qui ad Consulatam Constantii VII. prædicta opuscula perduxit, & Catalogum Romanorum Pontificum sequentibus verbis terminavit: *Liberius fuit temporibus Constantii ex die xi. Kal. Junias in diem ... a Consulibus Constantio V. & Constantio Cæsare ...* Vides diem obitus Liberii, aliumque Consulatam sub quo vivere desit minime ut in ceteris Pontificibus adnotari, sed vacuum in utroque

loco spatium aliquot punctis signatum relinqui, ut manifeste appareat Catalogum ante Liberii mortem concinnatum fuisse.

Tam præstans igitur monumentum Ægidius Bucherius, uti diximus, primum edidit, notans authographum penes se habuisse Cuspinianum, eodemque seculo Henschenius Tom. primo SS. mens. Aprilis an. 1675. edito præfixit, eoque demortuo Papebrochius explicandum suscepit, Pontificum Chronologia ad sua usque tempora producta. Utrisque autem Bollandi sociis facem prætulisse videtur David Blondellus Calvinianæ sectæ affecta, qui in præfatione Apologiæ pro sententia Hieronymi de *Episcopis & Presbyteris*, quam Amstelodami anno 1646. publici juris fecit, eundem Catalogum valde commendat, eoque ad veterum Pontificum tempora dirigenda in illo opere utitur. Sed nemo feliciter Liberiani Catalogi ope Chronologicam priorum Pontificum seriem correxit atque illustravit Antonio Pagio e Minorum Conventualium familia in sua Critica ad Annales Baronianos,

quam sanctitate, qui in epistola ad Valerianum ait; *Clemens vetusta profapia senatorum, atque etiam ex stirpe Caesarum omni scientia refertus, omniumque libe-*

nos, quam an. 1689. Parisiis primum evulgavit. Pagium vero sequuntur quot quot Pontificiam historiam illustrandam aggressi sunt viri doctissimi; Schelstratius scilicet in primo Antiquitatis Ecclesiasticæ tomo, Blanchinius uterque in nova Anastasii Bibliothecarii editione, ac demum Eminentiſſimus Ursius in secundo Ecclesiasticæ historiæ libro.

Quod autem hujusce Chronici scriptor, qui seculo IV. floruit, illius compilator potius quam author censendus sit, patet ex diversa ratione, qua adnotantur anni, menses, diesque summorum Pontificum a S. Petro ad S. Urbanum, qui martyrio coronatus est anno 230. eorumque qui Urbanum sequuntur usque ad Liberium. Author primæ partis quicumque demum fuerit (fuisse autem S. Antherum Papam quod gesta martyrum diligenter exquisiverit, condideritque in Ecclesia nec dum Pontifex sub Pontiano Urbani successore, affirmant Henschenius, & Papebrochius, negat Schelstratius loc. cit.) author, inquam, primæ partis, Pontificis temporibus duobusque Consulatus, sub quibus

sedere coepit & desit simpliciter adnotatis, a reperendis in successore Consulibus, quos semel in prædecessore nominaverat, constantissime abstinet; quamvis interdum sub iisdem Consulibus & prædecessor Pontificatum inierit, fueritque vita functus & martyrio coronatus, & successor sedere inceperit. At in secunda parte, quæ incipit a Pontiano, diversa eaque multo accuratior methodus observatur. Etenim numeris annorum, mensium, & dierum uniuscujusque Pontificis simpliciter expositis, passim majora Pontificum elogia referuntur, diesque ordinationis & mortis eorum assignantur, neque ejusdem Consulatus repetitio omittitur, quoties eodem anno & mors unius Pontificis & electio alterius contigit. Ex quo colligitur, eum, qui secundam Catalogi partem ad Liberium deduxit nihil de suo addidisse vetustiori Chronico ante annos ferme 130. exarato; quod procul dubio fecisset, si revera totius operis author extitisset, aut saltem haberi voluisset. Porro secundam hanc Catalogi partem, idem Papebrochius in
Propi-

liberalium artium peritissimus, ad hanc justorum viam transit, itaque in ea excellenter effloruit, ut Principi quoque Apostolorum successor extiterit. Nec in hac

Propileo ad Acta Sanctorum Maii quatuor successive autoribus nonnulla styli diversitate dignoscendis adjudicavit, quorum primus cum S. Felice finiverit, secundus tres S. Felicis successores adjecerit Eutychianum, Cajum, & Marcellinum, tertius Marcellum & Eusebium operi addiderit, quartus demum a Melchiade usque ad Liberii initia scriptio- nem fuerit prosequutus; vixerit autem sub hujus decessore Julio, in cujus elogio præter morem in prioribus elogiis servatum habetur accurata Basilicarum ab eo extructarum narratio. Verum quis audeat in tanta antiquitatis caligine aliquid certi statuere? Nihil in Eutychiani, Caii, & Marcellini actis reperitur, quod non in superioribus Pontificibus ab Anthero ad Felicem (qui vixit circa annum 272.) legatur; & nominatim de Dionysio; idem stylus, eadem methodus. Idem de Marcello & Eusebio dicendum. In Eusebio quidem desideratur Consulatus, quod mirum non est, quia paucis dumtaxat mensibus eodem anno sederit, & in Melchiade Eusebii successore Consulatus illius

anni erat allegandus. Illud igitur statuisse officiat, seriem & annos Pontificum Romanorum a duobus saltem autoribus & quidem ex vetustissimis ac fere synchronis Romanæ Ecclesiæ regeſtis descripta fuisse, quorum primus anno Christi 230. alter anno 352. quo Liberius Pontificatum iniiit, opus absolverit. Quæ cum ita sint, nemo sanus dubitabit, quin in Pontificum antiquorum serie contexenda Liberiani hujus Catalogi autoritas, Eusebii aliorumque Græcorum Scriptorum auctoritati sit omnino præferenda. Si enim antiquitatem spectes, etiamſi concedamus priorem Catalogi partem universam usque ad Pontianum ab uno, eodemque autore qui eo Pontifice vixerit, fuisse contextam, semper is author integri seculi spatio Eusebium præcessit, adeoque in his quæ ad Pontifices primi & secundi Ecclesiæ seculi spectant, erit Eusebio fide dignior. Quod autem ad secundæ partis scriptorem pertinet, quamvis & de hoc eadem, quæ de primæ partis autore modo diximus, supponamus, erit sane aliquot annis recentior Eusebio (vi-
ginti

hac parte Græci a Latinis discrepant, etsi aliqui dixerunt in exercendo Pontificatu, Linum Cletumque præcessisse. Siquidem omnes consentiunt, viven-

ginti nimirum, si temporis, quo Eusebius historiam conscripsit ratio habeatur) sed hoc posterioris ætatis incommodum ex eo abunde compensatur, quod Chronici author Romæ vixerit: quum domestici & urbani externis ac longe diffitis scriptoribus in rebus ad Romanos Pontifices pertinentibus, præferri omnino debeant.

Verum enim vero maximum immo præcipuum Liberiani Calendarii ornamentum, quo Eusebii, aliorumque veterum scriptorum autoritatem veluti sol minorum syderum lumen exsuperat, in eo versatur, quod non modo annos, menses, diesque Pontificum denotat, sed Consules etiam sub quibus unusquisque Pontifex S. Petri Cathedram tenere incepit ac desit. Quantum enim numeri annorum mensium atque dierum in tanta exemplarium varietate facile immutari corruptique possunt, tantum etiam ab erroris suspitione alienum ac longe difficillimum mihi videtur, ut duorum Consulium nominibus, aliorum Consulium nomina substituantur: ac si id forte acciderit, ex Consulibus sub quibus aut antecessor obiit,

aut successor electus fuit, ex numero demum annorum & mensium Pontificatui intermedio tributorum, facile error deprehendi corrigique posset. Quis enim ignorat in huiusmodi monumentis, omnia corrupta prorsus, confusa, ac perturbata esse debere, ut nullus emendationi locus relinquatur? Hinc pauca perfecto in Liberiano nostro Catalogo loca adeo deformata reperiuntur, ut ipsius Catalogi ope, statim pristinae integritati restitui non possint. Si error in annis irrepserit, illico ex Consulibus corrigitur. Si in nominibus primorum Consulium, nullo negotio ex Consulibus præcedentibus mederi potest, quemadmodum & Consulium succedentium auxilio, quæcumque in secundorum Consulium nominibus perturbatio inciderit, facillime componitur. Demum si corrupta sit nota numeralis uni ex duobus Consulibus addita, nonne & huic statim incommodo prudens Lector occurret, dummodo ad Collegæ nomen animum adiciat? Quare nemini dubium esse debet, quin in antiquiorum Pontificum Chronologica serie ac successio-

vivente adhuc Petro, qui fere toto tempore sui Pontificatus absens fuit, illos Romanæ Ecclesiæ curam gessisse; mortuo deinde Petro, Clementem

F

cui

cessione contextenda emendandaque, nullum Liberiano Catalogo tutiorem ac fideliorem duces sequi possumus. Quæ autem ratio recentiores quosdam Criticos atque Chronologos impulit, ne præciosissimo huic monumento adhererent, perturbatio nimirum successionis ac temporum quinque priorum Pontificum; eadem nos præ cæteris movere debet, ut Liberianum Catalogum reliquis authoribus præferamus. Chronologia siquidem Pontificatus D. Petri ac priorum quatuor ejus successorum, quam noster exhibet Catalogus, adamussim convenit cum nonnullis antiquis traditionibus, quæ perperam intellectæ ab illis, qui Consulium sub quibus res contigerunt, rationem habendam non esse existimarunt, negligentes homines in errores turpissimos præcipitaverunt, quemadmodum egregie ostendit Eminentiss. Joseph Augustinus Ursus in secundo suæ Ecclesiasticæ historiæ libro. Ab antiquissimis enim scriptoribus memoriæ proditum est, JESUM CHRISTUM passum esse duobus Geminis Consulibus ann. xxix. æræ Dionysianæ; D. Petrum

annos xxv. summum Pontificatum tenuisse: ei successisse S. Linum, quem idem Apostolorum Princeps Episcopum ordinaverat, cuique duodecim circiter Episcopatus anni communiter tribuuntur: S. Cletum quoque, deinde, Pontificem Maximum, Episcopum ordinatum ab eodem D. Petro, qui & Sanctum Clementem non modo eodem Episcopalis consecrationis munere donavit, sed suum quoque immediatum successorem elegit, quamvis revera Clemens, Pontifex non fuerit, nisi saltem post Linum. Demum etsi multi, unum ex Cleto & Anacleto Pontificem fecerint, eumque alii S. Clementi præcessisse, alii successisse existimaverint; Ecclesia tamen Romana jure meritoque laudatos duos Pontifices distinguit. Jam vero omnes hæ vetustissimæ traditiones, quantum Pontificiam implicavere Chronologiam, prout a cæteris scriptoribus referuntur, tantum ex Catalogi Liberiani computis ac chronotaxi lucis accipiunt. Alligat illius Catalogi author Christi mortem Consulatu duorum Geminarum, & initium xxv. annorum-

sum

cui ab illo designatus fuerat, successisse. Hoc Rufinus in Proœmio interpretationum ipsiusmet Clementis Recognitionum, compluresque alii affirmave-

summi Pontificatus D. Petri Consulatu Vinicii & Longini, qui Consules fuerunt anno sequenti xxx. æræ communis; finem vero eorumdem xxv. annorum alligat Consulatu Neronis & Veteris an. æræ ejusdem lv. sive quemadmodum in aliis exemplaribus legitur *Nerva & Veri* (hoc est *Vestini*) anno æræ vulgaris lxxv. quo SS. Apostolos Petrum & Paulum martyrio Romæ Neronis jussu coronatos fuisse, paulo inferius demonstrabimus, pag. 91. At Erius Ursus laudatus, utrumque Consulatum in nostri catalogi textu, locum olim habuisse jure meritoque existimat; adeoque legendum usque *Neronis & Veteris, usque Nerva & Vestini*. Nam in primo *Neronis & Veteris* Consulatu desinunt anni xxvi. ab auctore catalogi D. Petro tribuit, si eos enumerare incipias ab anno xxx. æræ communis, præsertim quum ab sequenti Consulatu *Saturnini & Scipionis* annorum S. Lini initium ducat. Alter vero Consulatus *Nerva & Vestini* nullo modo ex catalogi textu expungendus est, propterea quod in eum incidit annus martyrii SS. Apo-

stolorum, qui fuit æræ vulgaris lxxv. & ejusdem catalogi auctor subdit D. Petrum *passum esse cum Paulo die 3. Kal. Julias Consulibus superscriptis* (nimirum Silio Nerva, & Attico Vestino) imperante Nerone. Duas igitur summi Pontificatus D. Petri epochas, & quidem utramque annorum ferme xxv. designare voluisse videtur auctor catalogi, prioris initium ducens a Consulatu *Vinicii & Longini* anno æræ vulgaris xxx. gesto (nam Christum duobus Geminis Cos. an. æræ xxix. passum fuisse tradit) quando scilicet Apostolorum Princeps Domini Vicarium agere coepit in administratione Ecclesiæ suæ, angustis adhuc unius Judææ limitibus conclusæ; finem vero statuens in annum lv. Christi; secundæ vero epochæ finem in an. lxxv. quo Consules fuerunt Nerva & Vestinus, adeoque initium circa an. D. xl. sive duodecimo ab ejus passione anno, quum scilicet juxta antiquissimam traditionem, distributis inter Apostolos Provinciis atque nationibus, coepit Petrus fungi munere Supremi Pastoris omnium Eccle-

siq.

mavere. Quod si daremus, nescire nos quis Petro successerit, num idcirco statim sequeretur, Petrum Romæ non fuisse? quæro quis locus argumentan-

F 2

di

narum, quæ ab eo tempore per universum terrarum orbem fundari ac stabiliri coeperunt.

Fundantes, inquit Irenæus lib. 3. adv. hæres. cap. 3. & *instruentes Beati Apostoli Ecclesiam*, Romanam scilicet, *Lino Episcopatum administranda Ecclesia tradiderunt*; hoc est D. Petrus ab Urbe discessurus ad extremas Occidentis regiones Evangelii luce perlustrandas Linum, Episcopum ordinavit, eique Romanam Ecclesiam, se absente regendam administrandamque commisit. Fuit hæc Lini ordinatio celebrata anno Christi lvi. Saturnino & Scipione Consulibus, & ab hoc Consulatu in nostro Catalogo initium desumitur annorum duodecim eidem Lino tributorum, qui desinunt in Consulatum Capitonis & Rufi, hoc est in annum Dionysianum lxxvii. sive secundum post obitum SS. Apostolorum Petri & Pauli. Quum igitur plerique fastorum Consularium omnino expertes eosdem duodecim Lini annos a Petri martyrio numerandos esse putarint, hinc factum est, ut in priorum ejus successorum serie annisque adnotandis maxima

oriretur confusio ac perturbatio, & nominatim necessitas duos Pontifices in unum confundendi, quum non possent invenire annos, quibus sedit Cletus veluti Pontifex distinctus ab Anacleto. At illi, qui Catalogum Libarianum sequuti, novem S. Clementis annos ab Consulatu Tracali & Italici hoc est ab an. Christi lxxviii. deducunt, adeoque ad an. æræ vulg. lxxvi. Vespasiano Augusto VII. & Tito Cæsare V. Consulibus eorumdem finem referunt, suum quoque relinquunt locum duobus distinctis Pontificatibus Cleti & Anacleti, proximiorumque Petro successorem constituunt S. Clementem, quem profecto Tertullianus multique rum ex Græcis, tum ex Latinis aatribus pro immediato Principis Apostolorum successore non habuissent, si tam sero juxta Eusebii Chronologiam, hoc est anno æræ vulg. xcii. Domitiani xii. in Romana Cathedra sedere coepisset.

Successit itaque Clementi Cletus, quem idcirco eidem Clementi a plerisque præpositum invenies, quod tempus ejus ordinationis a tempore

suice

di sit, qualis sit hæc obiectio? quam si concesserimus, nihil tamen inferior causa nostra futura sit. Quod rursus dicemus de illa nominum Pontificiorum congerie, de quorum temporibus dubitat Persuasor noster.

ERR-

suscepti Apostolatus officii distinguere neglexerint. Concedimus quidem cum Rufino, aliisque, S. Cletum ordinatum fuisse Episcopum ante Clementem; verum tamen Sanctorum Optati & Augustini, nec non Liberiani Catalogi autoritate freti, existimamus Clementem ipsum Cleto in summi Pontificatus munere gerendo præponendum, quum primus Cleti annus exprimat Consulatu Vespasiani Augusti VIII. & Titi VI. sive Domitiani suscepti VI. postremus vero annus Consulatu ejusdem Domitiani IX. & Rufi I. qui Consulatus incidunt in annos æræ vulgaris LXXVI. & LXXXIII.

Clementis & Cleti temporibus ita dispositis, suos relinquatur locus Pontificatui Anacleto, cujus initium in Catalogo statuitur Domitiano X. & Sabino Consulibus, nimirum anno Christi LXXXIV. finis vero Consulibus eodem Domitiano X. II. & Clemente, hoc est anno Domini xcv. adeoque unusquisque facilius sibi suadebit, Patres similitudine nomi-

num deceptos Cletum cum Anacleto confundisse, & ex duobus distinctis Pontificibus unum, idemque consecisse, quam in ea opinione versari, ut existimet Authorem primæ partis Chronici Liberiani ita illis temporibus proximum, (floruit enim secundo Ecclesiæ seculo sub Pontiano) qui vetustiora monumenta ac publica fortasse Romanæ Ecclesiæ regesta jam a Tertulliano laudata consuluerat, duos ex uno gratis sibi fingere, ac posteris obtrudere voluisse Pontifices, proprioque Marte respectivis designare Consulatus initium & exitum utriusque Pontificatus. Et hæc speciminis loco dicta sufficiant de ratione emendandi tempora priorum Pontificum ex Catalogo Liberiano; eadem enim, Deo dante, singillatim perscrutabimur in edendis ad eundem Catalogum commentariis, in quibus Eusebii, Libri Pontificalis, aliorumque Chronicorum hæc in re auctoritatem accurate discutiemus.

PERSUASIO II.

Petrus non potuit Romam venire ante XVIII. annos a passione Domini; nam cum fieret Concilium Hierosolymitanum Act. 15. adhuc erat Petrus in Judæa; factum est autem illud Concilium anno XVIII. a passione Domini, ut colligit B. Hieronymus in cap. 2. ad Galat. Nam Paulus post annos tres a conversione sua venit in Hierusalem videre Petrum, Galat. I. Deinde post annos XIV. rediit in Hierusalem ad Concilium, Galat. 2. quibus si addas unum annum, qui fluxit a passione Domini, usque ad conversionem Pauli, sient anni 18. Adde quod Petrus dicitur fuisse quinque annis in Judæa, deinde septem annis Antiochiæ, tum multis annis aliis in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bythinia. Nec enim uno die poterat tot locis prædicare. Itaque ut minimum XVIII. anni fluxerunt, antequam Romam Petrus venire posset. Præterea si ante annum XVIII. Petrus Romam venisset, venisset certe anno secundo Claudii, ut nos supra diximus: & id fieri non potest, tum quia illo anno nondum S. Petrus ex vinculis liberatus fuerat, in quæ illum conjecerat Herodes. Contigit enim ea liberatio anno tertio Claudii, ut ex Luca Actor. 12. & ex Josepho lib. 19. Antiquit. cap. 7. colligitur, tum etiam quia mandaverat Christus Apostolis, ut ex Hierusalem ante annos XII. non recederent, ut ex Thrasea Martyre refert Eusebius l. 5. hist. cap. 18. Incidit autem annus XII. a Christi resurrectione in annum III. Claudii. Non igitur anno secun-